

Lekcja historii: Od nieszczęsnych Polaków do biednych Ukraińców

Obserwując w ostatnich dniach wiele emocjonalnych komentarzy w Polsce o Trumpie i Zełenskim, można dojść do wniosku, że nam także dobrze zrobiłyby przyspieszone korepetycje z własnej historii.

„Ci biedni, nieszczęśni Polacy” – to powiedzenie upowszechniło się w pierwszej połowie XIX w. w zachodniej Europie, szczególnie we Francji, po upadku powstania listopadowego i pojawieniu się licznej polskiej emigracji. Organizowano bale i kwesty dla „biednych, bohaterskich Polaków”, pisano pełne zachwyty teksty o ich walce, widziano w nich romantycznych i dzielnych rycerzy europejskiej wolności. Wiele było też na Zachodzie wyrazów solidarności i wsparcia dla ich walki z rosyjską tyranią.

Poparcie Zachodu: iluzja czy realna pomoc?

Polacy takich wyrazów poparcia wtedy bardzo potrzebowali, ale z upływem lat spostrzegli, że nie zmieniają one ich coraz gorszego położenia. Okazało się, że żaden europejski rząd nie był zainteresowany faktycznym zaangażowaniem się w konflikt z Rosją w kwestii polskiej niepodległości. Walkę Polaków chętnie natomiast wykorzystywano do załatwiania własnych interesów w Europie.

Taką lekcję otrzymaliśmy od historii w XIX wieku, a potem jeszcze raz doświadczyliśmy jej bolesnej powtórki w 1944, kiedy z ust naszego najlepszego sojusznika, Winstona Churchilla, przedstawiciele polskiego rządu usłyszeli, że Polacy pięknie walczyli, ale muszą uznać terytorialne koncesje dla Stalina bez żadnych konkretnych gwarancji bezpieczeństwa ze strony Zachodu.

Przestroga dla Ukrainy

Warto wrócić dziś do tamtych lekcji w kontekście Ukrainy, Wołodymira Zełenskigo, Donalda Trumpa i państw zachodniej Europy niekoniecznie w celu szukania prostych podobieństw, ale by zrozumieć pewien mechanizm. Dzisiaj sytuacja Ukrainy po trzech latach od rosyjskiej inwazji wciąż jest nieporównywalnie lepsza od tej, w jakiej my znajdowaliśmy się w XIX i XX wieku. Tę historyczną przewagę, okupioną straszną wojną, można jednak szybko roztrwonić i ignorując realia kompletnie zmienionej przez Trumpa polityki, obsadzić siebie w roli „biednych, nieszczęsnych Ukraińców”. Niesiony falą oklasków i uznania płynącą dziś z Europy Kijów łatwo może zignorować ostrzeżenia i wpaść w pułapkę, w której my tkwiliśmy przez dziesięciolecia naszej historii. Ponoszone wielkie straty i codzienna wojenna mobilizacja dodatkowo mogą utwierdzać w przekonaniu o wyjątkowej pozycji własnej, prowadząc do bolesnego zderzenia z rzeczywistością.

A swoją drogą, obserwując w ostatnich dniach wiele emocjonalnych komentarzy w Polsce o Trumpie i Zełenskim, można dojść do wniosku, że nam także dobrze zrobiłyby przyspieszone korepetycje z własnej historii.

Marek A. Cichocki

Felieton ukazał się w dzienniku „Rzeczpospolita”

Przeczytaj inne felietony Marka A. Cichockiego ukazujące się w „Rzeczpospolitej”